AH 657

2026Z18393

Antwoord van minister Van Veldhoven-van der Meer (Klimaat en Groene Groei) en de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat mede namens de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat **(ontvangen 16 november 2026)**

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 181

1
Bent u bekend met het onderzoek van SOMO, in opdracht van Milieudefensie, naar de extra financiering uit publieke middelen die bovenop de subsidies van de maatwerkafspraak nodig zal zijn voor het Heracless plan van Tata Steel Nederland (TSN)?

Antwoord

Ja.

2

Hoe beoordeelt u deze cijfers en kunt u bij uw beoordeling ook verwijzen naar de (onafhankelijke) bronnen waar u zich op baseert?

Antwoord

Deze analyse van Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) is een vervolg op de eerdere analyse van SOMO waarin zij stelden dat de voorwaarden in de Joint Letter of Intent (JLoI) met Tata Steel leiden tot extra jaarlijkse kosten voor de staat. Het kabinet heeft op deze analyse gereageerd bij de beantwoording van schriftelijke Kamervragen.[1] Zoals in die beantwoording ook aangegeven is de status van de afspraken uit de JLoI van groot belang. De JLoI bevat inspanningsverplichtingen en de contouren van de definitieve maatwerkafspraak, waaronder de beoogde doelen, projecten en het financiële kader. In deze JLoI is opgenomen dat het kabinet maximaal 2 miljard euro beschikbaar stelt voor maatwerkprojecten in het kader van verduurzaming en het schoner maken van de staalproductie bij TSN.

Wel kan TSN, zoals alle bedrijven in Nederland, subsidie aanvragen uit generieke subsidieregelingen zoals de SDE++. Daarbij moet worden opgemerkt dat subsidieregelingen doorgaans cumulatiebepalingen bevatten, op grond waarvan

[1] Kamerstuk kenmerknummer: 2025Z21366

het dubbel subsidiëren van dezelfde kosten in veel gevallen niet of beperkt mogelijk is.

3

Welke componenten van de 10,8 miljard worden door het kabinet erkend en welke niet? Kunt u dat nauwkeurig onderbouwen, met bijbehorende verwijzing naar bronnen?

Antwoord

De staat beoogt maximaal 2 miljard euro (maatwerk)subsidie beschikbaar te stellen voor de maatwerkafspraak met Tata Steel voor maatwerkprojecten in het kader van de verduurzaming en verschoning van haar productieproces. Het SOMO-artikel stelt, op basis van de JLoI, dat ook andere investeringen nodig zijn om de duurzaamheidsambities te kunnen realiseren. Deze vertaalt SOMO in specifiek aan Tata Steel toerekenbare ‘kosten’. Het kabinet deelt de mening dat deze ‘kosten’ aan de maatwerkafspraak met Tata Steel toerekenbaar zijn niet. Ook zonder een maatwerkafspraak zou Tata Steel immers nog een beroep mogen doen op subsidie voor de maatregelen, net als andere bedrijven. Als dat niet zo zou zijn, zou deelname aan een maatwerktraject een bedrijf immers op achterstand zetten.

De vermeende bijkomende kosten uit de SOMO-analyse betreffen randvoorwaarden voor de verduurzaming van de industrie in den brede, zoals de marktontwikkeling van biomethaan en de benodigde infrastructuur voor CO2-afvang en -opslag (CCS). Deze worden aan geen enkel bedrijf specifiek toegerekend als ‘kosten’ voor de verduurzaming van dat bedrijf.

4

Kunt u een eigen berekening van de bijkomende kosten naar de Tweede Kamer sturen, met onderbouwing en verwijzing naar de bijbehorende bronnen?

Antwoord

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 3 gaat het bij deze ‘componenten’ om generiek beleid ten behoeve van de hele markt.. Dit voorgenomen beleid staat los van de beoogde maatwerkafspraak met TSN. Er is in die zin geen sprake van bijkomende kosten bij deze maatwerkafspraak.

5

Heeft u zelf eerder al een integrale berekening gemaakt van de directe en indirecte kosten die gepaard zullen gaan met de toekomstige routes tot 2045 van

TSN zoals die worden vastgelegd in de maatwerkafspraak? Zo ja, op welk bedrag komt het kabinet uit en hoe is dat precies onderbouwd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zoals hierboven aangegeven worden investeringen in generiek beleid niet toegerekend aan een individueel bedrijf.

6

Hoe verhoudt de 10,8 miljard zich tot Europese staatssteun regels, (waaronder) de CEEAG-richtlijnen?

Antwoord

Het kabinet is voornemens om een maatwerksubsidie van maximaal 2 miljard euro te verlenen ten behoeve van maatwerkprojecten in het kader van de verduurzaming en het schoner maken van de staalproductie bij TSN. Daarbij worden de regels van staatssteun toegepast. De Europese Commissie zal uiteindelijk beoordelen of de beoogde steun past binnen de staatssteunregels.

7

Tot welk jaar vindt u het gebruik van LNG voor de staalproductie van TSN acceptabel? Zo ja, hoeveel en uit welke landen zal dat LNG komen? Wat doet dit met onze afhankelijkheid van andere regimes? Is dit verenigbaar met de Nederlandse klimaatdoelen en het akkoord van Parijs? Zo ja, op welke onafhankelijke bronnen baseert u zich?

Antwoord

Aardgas wordt verhandeld op de groothandelsmarkt. Het aardgas dat daar wordt verhandeld is afkomstig van verschillende bronnen: aardgas dat in Nederland is geproduceerd, aardgas dat is geïmporteerd via pijpleidingen (uit Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk of België) of aardgas dat is geïmporteerd in de vorm van LNG. Het valt dus niet op voorhand te zeggen uit welk specifiek land TSN aardgas zal verkrijgen.

De impact van aardgas op de CO2-uitstoot en leefomgeving is aanzienlijk minder dan van kolen. De emissies van het primaire staalproductieproces van TSN nemen zeer sterk af bij een overgang van het huidige kolen-gebaseerde proces naar de tussenfase van het DRP-EAF proces op aardgas. In de JLoI is overeengekomen dat TSN zich inspant om in de periode 2032–2037 het aardgas in de DRP te vervangen door groene waterstof of groen gas.

De grond voor de besteding van de middelen uit het Klimaatfonds is het versnellen van de transitie, in lijn met de doelstellingen van de klimaatwet. De maatwerkafspraak met Tata Steel draagt daaraan bij.

8

Erkent u dat er significante overheidsuitgaven nodig zijn om de plannen van TSN te realiseren, terwijl de toekomstige baten volledig bij het bedrijf (een commerciële instelling) liggen?

Antwoord

De maatwerksubsidie van maximaal 2 miljard euro heeft als doel om klimaat- en milieuwinst te behalen en de gezondheidsrisico's voor omwonenden te verminderen. Daarnaast dient deze maatwerksubsidie om de staalindustrie toekomstbestendig te maken en de (in)directe werkgelegenheid te behouden.

9

Bent u het ermee eens dat door TSN bijvoorbeeld toegang te geven tot groene stroom uit windparken op zee, andere bedrijven en huishoudens deze groene energie niet kunnen gebruiken? Hoe verklaart u dat u prioriteit stelt bij dit bedrijf ten opzichte van andere bedrijven en huishoudens bij de verdeling van schaarste duurzame energiebronnen?

Antwoord

Er is geen sprake van prioritering. De hele samenleving dient de transitie naar verduurzaming door te maken. Dat betekent ook dat er voldoende schone energiebronnen nodig zijn om die transitie naar schone en hernieuwbare energiebronnen te kunnen maken. Op het 380 kV netwerk waarop TSN is aangesloten is geen netcongestie voorzien. Toekomstige vraag als gevolg van de verduurzaming van Tata Steel kan het aanbod van groene energie helpen stimuleren.

10

Hoeveel biomethaan heeft Tata Steel nodig? Kunt u een wetenschappelijke onderbouwing geven over de haalbaarheid en duurzaamheid van deze keuze? Klopt het dat het ook uit de vee-industrie mogelijk zal worden gehaald? Zo ja, hoe rijmt dat met duurzaamheid en dierwaardigheid?

Antwoord

Het kabinet heeft bij de Kamerbrief over de ondertekening van de JLoI ook het onderzoeksrapport[2] van Common Futures met de Kamer gedeeld. Dit rapport

[2] Evaluation of barriers to biomethane sourcing from new production countries | Rijksoverheid.nl

neemt als uitgangspunt dat TSN vanaf 2032 ca. 0,5 bcm per jaar, gelijk aan 5 TWh per jaar betrekt in haar toekomstige productieproces. De duurzaamheid van groen gas dient TSN te onderbouwen aan de hand van verkregen duurzaamheidscertificaten. TSN kan groen gas inkopen op de gehele Europese markt waarbij de duurzaamheid en herkomst van het groen gas onderbouwd moet worden door duurzaamheidscertificaten en garanties van oorsprong. Groen gas kan opgewekt worden door het vergisten of vergassen van een scala aan biogrondstoffen, doorgaans afval- en reststromen. Boeren die hun mest inzetten voor de productie voor groen gas zijn aan dezelfde regels gebonden omtrent dierwaardigheid als boeren die hun mest voor andere doeleinden gebruiken.

11

Behalve de 200 miljoen euro die als lening wordt verstrekt en zal moeten worden terugbetaald, welke garantie heeft de overheid dat TSN daadwerkelijk zal overstappen op groene waterstof of biomethaan? Hoe vindt u dat het risico hierop verdeeld is tussen de marktpartij en de overheid?

Antwoord

Verdere juridische waarborgen, naast de terugbetaling van de lening als TSN niet conform afspraak de overstap maakt, worden verder uitgewerkt en opgenomen in de beoogde maatwerkafspraak. Daarbij is het voorkomen van een lock-in op aardgas een van de eisen uit het relevante staatssteunkader van de EC, de Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy (CEEAG).

12

Kunt u garanderen dat als de routes naar groene waterstof en biomethaan niet of niet op tijd beschikbaar komen de Nederlandse Staat niet opnieuw subsidie zal (moeten) verstrekken?

Antwoord

De maximale subsidie voor de maatwerkafspraak bedraagt 2 miljard euro. Wel kan Tata Steel, net als ieder ander bedrijf dat voldoet aan de voorwaarden, in aanmerking komen voor andere generieke regelingen.

13

Hoe reflecteert u in het licht van het eerdere rapport van de Algemene Rekenkamer over de risicoverdeling bij het Porthos CCS project (waarin geconcludeerd wordt dat het risico bijna volledig bij de overheid ligt, terwijl de baten naar de grootste vervuilers gaan), op de risicoverdeling in het geval van de maatwerkafspraken met TSN?

Antwoord

De betrokkenheid van de overheid bij het project Porthos CCS project is onvergelijkbaar met de maatwerkafspraak met TSN. In het geval van Porthos betrof het een project dat wordt uitgevoerd door staatsdeelnemingen. Daar is geen sprake van bij de maatwerkafspraak met TSN. De Algemene Rekenkamer (ARK) gaf in zijn rapport aan dat tegenvallers in de kosten voor rekening komen van de initiatiefnemers van het project, maar dat deze partijen niet meeprofiteren van een stijgende CO2-prijs. De ARK concludeerde dat de Staat zich daarmee te kort doet. Deze subsidiesystematiek bij TSN is anders. Het betreft immers een maatwerksubsidie die zal worden verleend aan TSN op basis van tranches en op voorhand gedefinieerde mijlpalen. De totale investeringskosten voor de projecten gezamenlijk (gezondheidsmaatregelen en CO2-reductie) bedragen tussen 4 - 6,5 miljard euro. De bijdrage van de staat is proportioneel, zoals ook bevestigd is door de AMVI.

14

Bent u bereid om alternatieve besteding van een bedrag van 10,8 miljard te onderzoeken, bijvoorbeeld voor woningisolatie, en daarbij mee te nemen hoe de maatschappelijke baten van deze besteding zich verhouden tot de steun aan TSN?

Antwoord

Nee. Zoals hierboven toegelicht bestaat er geen subsidiebedrag van € 10,8 miljard. Verder is de maatwerkafspraak met Tata Steel de snelste manier om CO2-emissies en de gezondheidsrisico's voor omwonenden te verminderen met behoud van de staalproductie en de werkgelegenheid in de IJmond.

15

Kunt u deze vragen afzonderlijk en uiterlijk binnen de geldende termijn beantwoorden?

Antwoord

Vanwege de benodigde interdepartementale afstemming is het niet gelukt om de vragen binnen de geldende termijn te beantwoorden.